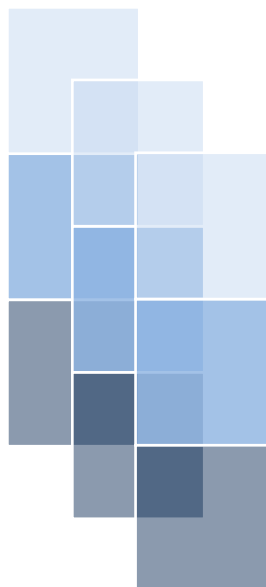

Urząd Statystyczny w Katowicach

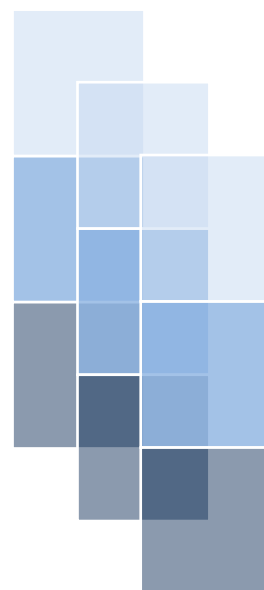
ul. Owocowa 3, 40 – 158 Katowice
e-mail: SekretariatUsKce@stat.gov.pl tel.: 32 779 12 00 fax: 32 779 13 00, 258 51 55

■ OPRACOWANIA SYGNALNE

Kultura w województwie śląskim

Katowice, czerwiec 2012 r.

PODSTAWOWE DEFINICJE I POJĘCIA

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

2. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych oraz przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębiając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

4. Informacje o działalności **domów kultury i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo lub nośniki cyfrowe).

WSTĘP

Działalność w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego prowadzą w województwie śląskim liczne instytucje i placówki kulturalne, które integrują lokalną społeczność oraz pozwalają na realizację potencjału twórczego w regionie.

Według stanu w końcu 2011 r. województwie śląskim w dziedzinie kultury prowadziło działalność 57 muzeów, 42 galerie, 21 teatrów i instytucji muzycznych i 53 kina. Ponadto odnotowano 78 domów kultury, 145 ośrodków kultury, 67 klubów oraz 60 świetlic. Zdecydowana większość tych instytucji pozostawała w sektorze publicznym.

W ujęciu rocznym zanotowano wzrost liczby działających muzeów i galerii sztuki oraz teatrów, natomiast spadek liczby kin. Jednocześnie wzrosła liczba zwiedzających muzea i galerie sztuki oraz widzów kin, natomiast zmniejszyła się liczba widzów i słuchaczy teatrów i instytucji muzycznych. W 2010 r. w porównaniu z 2009 r. odnotowano spadek liczby bibliotek publicznych oraz czytelników bibliotek.

W ciągu ostatnich lat generalnie wzrasta liczba obiektów kultury przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich.

BIBLIOTEKI

W końcu 2010 r. w województwie śląskim działało 848 placówek bibliotecznych (8,7% placówek w kraju), na które składało się 814 bibliotek i filii oraz 34 punkty biblioteczne. Liczba tych placówek w porównaniu z końcem 2009 r. zmniejszyła się o 2 biblioteki i 4 punkty biblioteczne. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną przypadało 5466,8 osób (w 2009 r. – 5434,1), w kraju – 3906,3 osoby.

Biblioteka Śląska w Katowicach (fot. Piotr Porwisz)

Tabl. 1. Działalność bibliotek publicznych^a według podregionów w 2010 r.

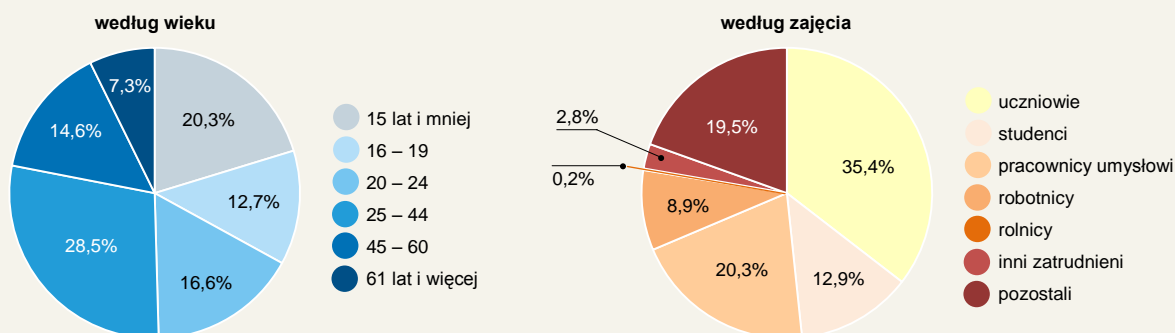
PODREGIONY	Placówki biblioteczne ^b	Ludność na 1 placówkę biblioteczną ^b	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach ^c
Ogółem	848	5467	190	19,7
bielski	143	4593	198	19,2
bytomski	85	5348	139	21,2
częstochoowski ..	109	4853	156	17,8
gliwicki	76	6537	175	19,9
katowicki	90	8460	221	17,6
rybnicki	137	4653	199	20,5
sosnowiecki	133	5361	215	20,8
tyski	75	5158	182	22,2

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. b Stan w dniu 31 XII. c Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami) w województwie liczył 16733,4 tys. woluminów, co stanowiło 12,6% zasobów bibliotecznych w kraju. Biblioteki publiczne województwa śląskiego posiadały jeden z największych księgozbiorów wśród bibliotek wszystkich województw (drugie miejsce po województwie mazowieckim). Pod względem wielkości księgozbioru przeliczonego

na 1000 ludności województwo plasowało się dopiero na 7 miejscu, ze wskaźnikiem 3609,5 egzemplarzy (w kraju – 3488,2 egzemplarze). W 2010 r. w bibliotekach i punktach bibliotecznych zarejestrowano 882,2 tys. czytelników, tj. o 2,4% mniej niż przed rokiem.

Wykres 1. Struktura czytelników bibliotek publicznych w 2010 r.

Liczba czytelników bibliotek publicznych województwa śląskiego była jedną z wyższych (po województwie mazowieckim). W ciągu 2010 r. jeden czytelnik wypożyczył średnio prawie 20 książek (w kraju – 18). Wypożyczono łącznie 17363,9 tys. woluminów, tj. o 3,0% mniej niż w 2009 r.

MUZEA I GALERIE SZTUKI

Na terenie województwa śląskiego w końcu 2011 r. działalność wystawienniczą prowadziło 57 **muzeów i oddziałów muzealnych** (7,3% placówek tego typu w kraju). Prawie połowa tych obiektów posiadała przystosowane wejście do budynku dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (o 12,0% więcej niż przed rokiem).

Wśród ogółu muzeów i oddziałów muzealnych były m.in. muzea: interdyscyplinarne, regionalne, techniki i nauki, historyczne, artystyczne, etnograficzne i biograficzne.

Rondo Sztuki w Katowicach (fot. Piotr Porwisz)

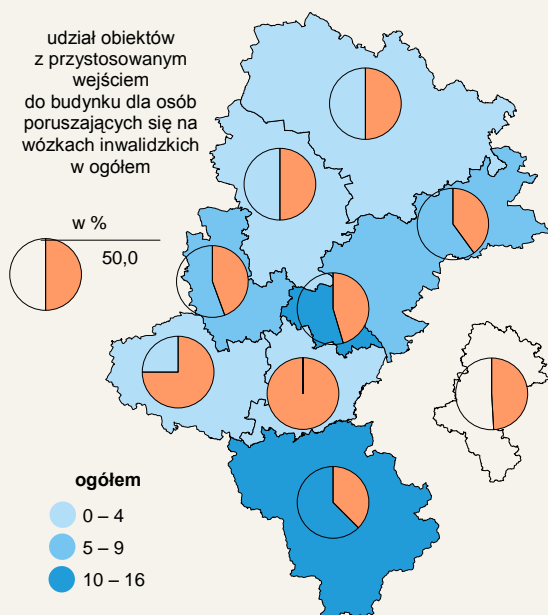
Tabl. 2. Muzea według rodzajów w 2011 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea i oddziały muzealne ^a		Wystawy czasowe				Zwiedzający muzea	
			własne w kraju		obce krajowe i z zagranicy			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w tysiącach	w odsetkach
Ogółem	57	100,0	356	100,0	200	100,0	1153,0	100,0
artystyczne.....	3	5,3	25	7,0	2	1,0	5,9	0,5
etnograficzne ..	3	5,3	6	1,7	5	2,5	34,7	3,0
historyczne	5	8,8	41	11,5	23	11,5	146,8	12,7
biograficzne	2	3,5	5	1,4	–	x	5,7	0,5
geologiczne	1	1,8	–	x	–	x	3,9	0,3
techniki i nauki	9	15,8	19	5,3	11	5,5	110,6	9,6
interdyscyplinarne	17	29,8	190	53,4	126	63,0	417,9	36,2
skansenowskie	1	1,8	14	3,9	6	3,0	70,2	6,1
regionalne	11	19,3	35	9,8	16	8,0	112,9	9,8
muzea wnętrza ..	1	1,8	3	0,8	1	0,5	184,7	16,0
inne	4	7,0	18	5,1	10	5,0	59,7	5,2

a Stan w dniu 31 XII.

Muzea i oddziały muzealne według podregionów w 2011 r.

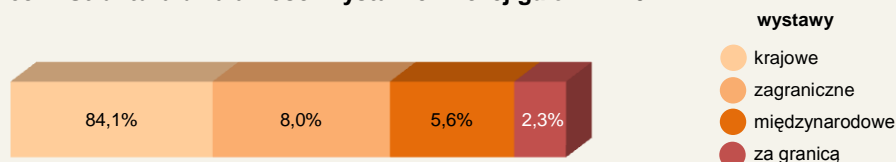
Stan w dniu 31 XII

Na 1 placówkę muzealną (łącznie z oddziałami) przypadało 81,2 tys. osób (w kraju – 49,2, tys.). W ciągu 2011 r. w muzeach i oddziałach muzealnych zorganizowano 556 wystaw czasowych (własnych oraz obcych krajowych i z zagranicy), tj. o 89 więcej niż w 2010 r. Oprócz wystaw w ramach prowadzonej działalności oświatowej muzea (z oddziałami) zorganizowały 555 odczytów i lekcji muzealnych oraz zaprezentowały 152 seanse filmowe dla zwiedzających. Muzea i wystawy muzealne odwiedziło 1153,0 tys. osób i było to o 4,0% więcej niż przed rokiem. Największą grupę wszystkich zwiedzających (23,0%) stanowiła młodzież szkolna w zorganizowanych grupach (przed rokiem prawie 25%). Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności wyniósł 249,0 osób (w kraju – 652,4 osób). Niższy poziom tego wskaźnika zanotowano w województwach lubuskim i opolskim.

Ofertę muzeów i oddziałów muzealnych uzupełniały 42 **galerie sztuki**, które przygotowały 428 wystaw (przed rokiem odpowiednio: 41 galerii i 433 wystawy), w tym 14 plenerowych. Pomimo tego, że liczba wystaw zmniejszyła się, to liczba zwiedzających wzrosła do 358,8 tys. w 2011 r. (w 2010 r. - 336,9 tys.). W śląskich galeriach zbiory własne obejmowały 6651 eksponatów, największą część stanowiły zbiory z zakresu fotografii (4087) i malarstwa (1363).

Wykres 2. **Struktura działalności wystawienniczej galerii w 2011 r.**

W 2011 r. wśród galerii odnotowano 31 obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych (w 2010 r. – 26). Oprócz wystaw w galeriach i salonach sztuki zorganizowano także: 255 odczytów, prelekcji i spotkań, 78 seansów filmowych, 95 imprez muzycznych, 26 konkursów oraz 23 performance.

KINA STAŁE

Według stanu w dniu 31 XII 2011 r. w województwie śląskim funkcjonowały 53 kina stałe, tj. o 3 mniej niż w końcu 2010 r. Biorąc pod uwagę formy własności 33 kina należały do sektora publicznego, a 20 do sektora prywatnego. Kina stałe posiadały 185 sal projekcyjnych i dysponowały 38,3 tys. miejsc na widowni. Było to mniej niż przed rokiem odpowiednio o: 3 sale i 1,1 tys. miejsc na widowni. Miejsca na widowni w kinach stałych województwa śląskiego stanowiły ponad 15% wszystkich miejsc w kinach w kraju. Ponad 45% kin posiadało internetowy system rezerwacji biletów.

Centrum Sztuki Filmowej w kinie „Kosmos” w Katowicach (fot. Piotr Porwisz)

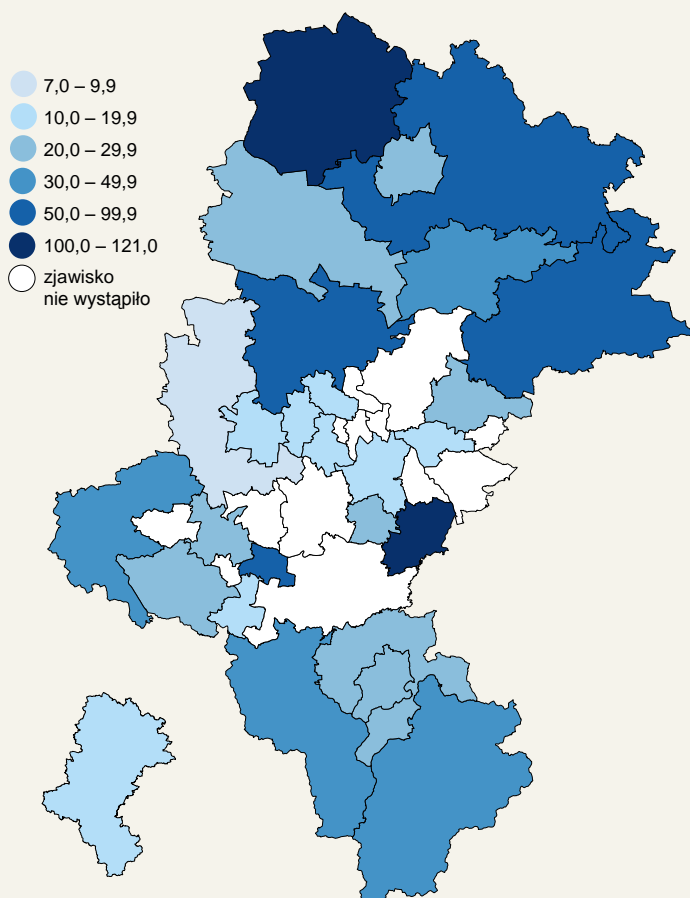
Tabl. 3. **Kina stałe według podregionów w 2011 r.**

PODREGIONY	Kina ^a	Salę projekcyjne ^a	Miejsca na widowni ^a	Seanse w tys.	Widzowie w tys.
Ogółem	53	185	38255	301,1	5644,3
bielski	10	24	4032	39,3	927,3
bytomski	5	13	2960	16,2	264,3
częstochowski	7	21	4321	29,5	661,3
gliwicki	5	30	6278	49,8	772,8
katowicki	8	49	10549	96,0	1470,1
rybnicki	10	24	5336	31,0	685,6
sosnowiecki	5	17	3202	29,0	576,8
tyski	3	7	1577	10,3	286,0

^a Stan w dniu 31 XII.

W końcu 2011 r. w województwie śląskim 46 kin stałych posiadało wejście przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, w tym 36 obiektów posiadało udogodnienia wewnątrz budynku. Tylko 2 kina były przystosowane do audiodeskrypcji, czyli techniki narracyjnej, która umożliwia odbiór treści wizualnych osobom niewidomym i słabowidzącym za pomocą dodatkowych, werbalnych opisów.

Widzowie na 1 seans według powiatów w 2011 r.

W ciągu 2011 r. w kinach stałych odbyło się 301,1 tys. seansów (19,2% seansów w kraju), na które przyszło 5644,3 tys. widzów (14,2% widzów w kraju). W skali roku liczba seansów w kinach stałych zmniejszyła się o 2,4%, natomiast liczba widzów wzrosła o 3,4%. Przeciętnie na 1 seans w województwie śląskim przypadało 19 widzów, wobec 18 widzów przed rokiem. Wśród ogółu seansów 19,4% stanowiły seanse, na których wyświetlano polskie filmy, a 52,8% to seanse z filmami europejskimi (bez polskich). Wskaźnik widzów w kinach liczony na 1000 ludności wyniósł 1219 (przed rokiem 1177) i był wyższy niż w kraju – 1038.

Kina wychodząc naprzeciw oczekiwaniom odbiorców poszerzają swoją działalność. Oprócz projekcji filmowych prowadzą również: odczyty, prelekcje i spotkania; imprezy muzyczne i koncerty; konkursy oraz imprezy plenerowe. W 2011 r. najliczniejszymi imprezami organizowanymi przez kina w województwie śląskim były odczyty, prelekcje, spotkania (521 imprez), które zgromadziły 58,3 tys. uczestników. W 53 imprezach muzycznych i koncertach uczestniczyło 5,7 tys. osób, a w 17 imprezach plenerowych 10,1 tys. osób.

TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE

W województwie śląskim w końcu 2011 r. funkcjonowało 21 teatrów i instytucji muzycznych, z tego 11 teatrów dramatycznych (w tym 3 lalkowe), 4 teatry muzyczne (w tym 1 opera), 3 filharmonie, 2 orkiestry i chóry oraz 1 Zespół Pieśni i Tańca. W skali roku liczba teatrów i instytucji muzycznych zwiększyła się (o 1 teatr).

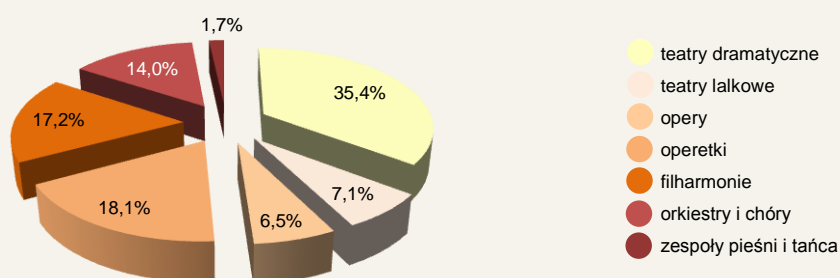
Teatry i instytucje muzyczne dysponowały w końcu 2011 r. 8742 miejscami na widowni w stałej sali, a ich liczba zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 62 miejsca.

Opera Śląska w Bytomiu (fot. Katarzyna Gozdek)

Wykres 3. Struktura miejsc na widowni teatrów i instytucji muzycznych w 2011 r.

Stan w dniu 31 XII

W 2011 r. teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 6662 przedstawienia, koncerty i imprezy, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem. Największą ich część stanowiły przedstawienia teatrów dramatycznych – 42,3%. Koncerty zorganizowane przez orkiestry i chóry stanowiły 26,1% ogółu przedstawień, a zorganizowane przez filharmonie – 19,1%. Udział przedstawień wystawionych przez teatry muzyczne wyniósł 10,8%.

Tabl. 4. **Teatry i instytucje muzyczne według podregionów w 2011 r.**

PODREGIONY	Teatry, instytucje muzyczne i rozrywkowe (posiadające własny zespół) ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a	Przedstawienia i koncerty ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys.
Ogółem	19	8742	6662	1386,8
bielski	2	1301	818	207,3
bytomski	3	1157	351	203,9
częstochoowski	2	1397	482	124,9
gliwicki	3	913	568	156,9
katowicki	6	2969	3771	549,8
rybnicki	–	–	–	–
sosnowiecki	2	579	455	90,3
tyski	1	426	217	53,7

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby

Liczba widzów i słuchaczy w 2011 r. wyniosła 1386,8 tys. i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 2,1%. Mniejsza była również liczba widzów i słuchaczy przypadająca na 1 przedstawienie, koncert, która ukształtowała się na poziomie 208 osób (przed rokiem 215 osób). Najwięcej widzów (średnio 399) oglądało przedstawienia wystawione przez teatry muzyczne, w tym średnio 483 widzów zorganizowanych przez opery, a 371 widzów zorganizowanych przez operetki. Wskaźnik widzów i słuchaczy liczony na 1000 ludności w województwie śląskim w 2011 r. wyniósł 299,5 wobec 305,3 w 2010 r.

Opracowanie

Anna MOLENDĄ, Iwona PUDO

Opracowanie graficzne; wersja elektroniczna

Piotr PORWISZ

Śląski Ośrodek Badań Regionalnych

Katowice, czerwiec 2012 r.